

עונג שבת ז"א

אור החיים הקדוש

סיפור תואם לפרשה | מאת ר. סעדה

r3235575@gmail.com

חידוש מתורת רבינו

נישואי רבינו

ומידי דברנו ביעקב אבינו שלקח אישה נוספת, ראוי להזכיר את הסיפור שקרה עם רבינו, שגם הוא לקח אישה נוספת, וכאן אשתו הראשונה - פאצוניה, עזרה וסייעה לאישה השנייה - אסתר.

בהגיעו לפרקו, נשא רבינו את האישה הצדקנית פאצוניה, ביתו של רבי משה הנגיד זצ"ל, נכדת רבי שם טוב הנגיד זצ"ל, שהיה אח של סבו ר' חיים הזקן.

אהבה, אחווה, שלום ורעות, בתוספת קדושה וטהרה, שררו בבית זה, אך דבר אחד העיב על שמי חייהם: השנים חולפות, ופרי בטן- אין. פאצוניה האישה הצדקנית, פנתה לרבנו, והציעה כי יישא אישה נוספת.

הנהגה מיוחדת זו למדה מאימותינו הצדיקות שהכניסו את צרותיהם לביתם, וקיוותה, שבזכות זה יפקוד ה' אף אותה.

הסכים רבנו לדברי אשתו הצדקת ולקח לו אישה נוספת מבנות המקום- אסתר, ביתו של רבי מאיר ביבאס.

ידועות היו נשות רבנו בצדקתן המופלגת, גם האישה החדשה עשתה ככל יכולתה כדי לתמוך בבעלה הגדול.

למרות מאמציה הכנים, מנהגים רבים היו לו לרבנו, ואט אט היא התוודעה אליהם, כשהיא מסייעת לו להתמיד בהם ככל יכולתה.

בשבת הראשונה שלאחר נישואיהם, עמדה אסתר ובישלה מטעמים לכבוד שבת, רבות טרחה ועמלה וקיוותה כי אכן יערבו תבשילים אלו לחיכו של בעלה.

ואכן, בערב שבת, בטרם יצא רבי חיים לתפילה, ניגש אל השולחן הערוך וביקש לקיים את המאמר "וטועמיה חיים זכו", הוא התיישב והחל לטעום, ולתדהמתה הרבה של אשתו, אסתר, טעם וטעם עד שגמר את כל התבשילים שהכינה לשלושת הסעודות! לאחר מכן, הודה לה על המאכלים הטעימים, בירכה בברכת 'שבת שלום' ופנה לצאת לתפילה.

מרת אסתר לא הייתה מודעת למנהגו של רבינו בערב שבת. בעוד שבמהלך השבוע נהג רבנו בצומות וסיגופים, וגם כשאכל הייתה זו כמות מועטת בלבד, בערב שבת קודש היה נוהג בדיוק להיפך, ואוכל כמויות מזון עצומות לכבוד שבת קודש, אשתו הצדקת הכינה כמות סטנדרטית לשלושה סעודות, ולא ידעה שהאוכל ייגמר כבר בשלב ה'טעימות'!...

עמדה מרת אסתר, נדהמת וחסרת אונים, מה תעשה כעת? מה תגיש לרבנו כשישוב מן התפילה? מה תגיש לו מחר בבוקר?

והנה, נפתחת הדלת, ובפתח הרבנית פאצוניה, בידיה קדירות מהבילות ותבשילים מלאי ניחוח...

כן, היא ידעה והכירה את מנהגו של רבנו, מנהג שטמונים בו סודות טמירים וכוונות נעלות, בחכמתה וברגישותה הבינה את אשר הולך לקרות, ונערכה מבעוד מועד בתבשילים נוספים, כדי שחם וחלילה לא תתבייש צרתה שהכניסה לביתה... אלו היו מידותיה הטובות.

לא לחינם זכו שתיהן להיות נשותיו של רבנו קודש הקודשים, ולהתלוות לו בעולם הזה ובעולם הבא.

מנוחתם כבוד בהר הזיתים, מרת פאצוניה קבורה לצידו, ומרת אסתר קבורה למרגלותיו.

(נר המערבי - עמ' מב, אשר בחר בחיים - עמ' מ, אור החיים - עמ' 119)

מדוע חרה אפו של יעקב ברחל?

וַתֵּרָא רַחֵל כִּי לֹא יִלְדָה לְיַעֲקֹב וַתִּקְנֶה רַחֵל בְּאֶחְתָּהּ וַתֹּאמֶר אֶל יַעֲקֹב הִבֵּה לִּי בָנִים וְאִם אֵין מִתָּה אֲנִי:

שואל רבינו הקדוש, מדוע דדקדק הכתוב והוסיף לומר: 'לְיַעֲקֹב', הרי די היה לו לומר: 'וַתֵּרָא רַחֵל כִּי לֹא יִלְדָה', והרי ידוע שאם היא תלד זה ליעקב שהרי היא אשתו, ואם כן מה בא להשמיענו הכתוב כשהוסיף 'לְיַעֲקֹב'? עוד יש לשאול מדוע נאמר 'וַתִּקְנֶה רַחֵל בְּאֶחְתָּהּ' היה לו לומר: 'ותקנא בלאה'?

מתרץ רבינו הקדוש, שהכתוב בא להשמיענו את סיבת קנאתה בלאה, והוא מכיוון שיש ליעקב ילדים מלאה בזה מוכח שהוא לא עקר, ומכאן מוכח שאין תלולת בו את הסיבה שהיא לא יולדת אלא בה.

יש עוד לתרץ שיעקר הקפדתה של רחל שאין לה ילדים הוא בגלל שהיא נשואה ל'יעקב' המפורסם בצדקותו, כי אם היה לה בעל שאינו מפורסם בצדקות הייתה תולה בו את הסיבה שאינה יולדת, וטעמה מכיוון שהיא צדיקה, ואין יכול להיות לה בנים מאדם שהוא אינו צדיק, כמאמר הכתוב בתהילים: (קכ"ג) 'כִּי לֹא יִנְחַץ שֶׁבֶט הַרְשָׁע עַל גֹּזֵל הַצְדִּיקִים'. ואם כן בגלל שיעקב צדיק מובהק עיקר מניעת הילודה הוא בה, כי היא אינה שווה לצדקות. אם כן ההיסרון הוא בה, ולכן נתקנאה באחותה שזכתה להיות שווה לצדיק וזכתה ממנו לבנים.

ומה שאמר הכתוב 'וַתִּקְנֶה רַחֵל בְּאֶחְתָּהּ' ולא 'ותקנא בלאה', הטעם הוא כי עיקר קנאתה מפני שהיא אחותה, כי מן הסתם היא תדמה אליה במזגה וטבעה, ואם כן כיוון שזמגה וטבעה של לאה ללדת לכן היא קנאה בה, שהרי היא גם הייתה צריכה ללדת, ואם היא לא הייתה אחותה ולא סתם אישה שנייה של יעקב, היא הייתה תולה את זה בגלל שלא הושוו בנייהם הטבעיים והמזגיים.

וממשיך הכתוב ואומר - וַיַּחַר אֶף יַעֲקֹב בְּרַחֵל וַיֹּאמֶר הַתַּחַת אֱלֹהִים אֲנִי אֲשֶׁר מָנַע מִמֶּנּוּ פְרִי בִטֶּן:

שואל רבינו הקדוש שאלה מתבקשת, מדוע חרה אפו של יעקב ברחל? הרי היא בסך הכל שפכה את ליבה לפניו על שאין לה בנים, והיה מצופה ממנו שישתתף עימה בצערה ויתפלל עליה לפני ה' שיזכה אותה לפרי בטן?

מתרץ רבינו הקדוש, הטעם לחרון אפו של יעקב הוא, מכיוון שרחל הוציאה מפיה דבר קללה על עצמה, ואמרה 'וְאִם אֵין מִתָּה אֲנִי', ומכיוון שדברי צדיקים אפילו שנאמרים בדרך תנאי, ואפילו שהתנאי לא התקיים, בכל אופן הם אינם שווים ריקם ויעשו בצדיק איזה רושם, כמאמר חז"ל: (מכות י"א) 'קללת חכם אפילו על תנאי היא באה'. וצא ולמד כמה שיעקב קילל את רחל על תנאי, ולא ידע שזו היא שהחביאה את התרפים של לבן אביה, ואמר ללבן: 'עם אֲשֶׁר תִּמְצָא אֶת אֱלֹהֶיךָ לֹא יִחִיה נָגַד אֲחִינִי', ובסופו של דבר לבן לא מצא את התרפים ובכל אופן ממה רחל. ולכן מובן גם למה דדקדק ואמר 'בְּרַחֵל' שהיה לו לומר: 'ויחר אף יעקב ויאמר וכו', אלא בא לומר שבשבילה חרה אפו, שלא תינזק מהקללה שהוציאה מפיה.

יש עוד טעם נוסף לחרון אפו, לפי שאמרה לו רחל: 'הִבֵּה לִּי בָנִים', שנראה מדבריה כאילו יש בכוחו להביא לה בנים, ולא אמרה לו - 'התפלל עלי לפני ה' שיזכה אותי בבנים'.

וממשיך הכתוב ואומר - וַתֹּאמֶר הִנֵּה אֲמַתִּי בְלָהָה בֵּא אֵלַי וְתִלְדַּעַל עָלַי וְאֶבְנֶה גַם אֲנִי מִמֶּנָּה:

רבינו הקדוש מסביר שיש כאן הבדל מהותי בין שרה שנתנה את שפחתה-הגר לאלהרה, לרחל שנתנה את שפחתה-בלהה ליעקב, והדבר יובן על פי מה שאמרה שרה לאלהרה: 'הִנֵּה נָא עֲבָדְתִּי ה' מִלְּדַת נָא אֶל שְׁפַחְתִּי אוֹלֵי אֶבְנֶה מִמֶּנָּה', ולא אמרה לו - בא אל הגר... - אלא 'אֶל שְׁפַחְתִּי', בזה באה לומר לאלהרהם שאפילו כשהוא יבוא אליה היא עדיין תישאר שפחתה ולא תהיה לו לאישה. אולם רחל דדקדקה בלשונה ואמרה: 'הִנֵּה אֲמַתִּי בְלָהָה בֵּא אֵלַי' שקודם כל הזכירה 'הִנֵּה אֲמַתִּי בְלָהָה' ונתכוונה לומר שבתחילה היא הייתה אמת, ולאחר מכן אמרה 'בֵּא אֵלַי' שלאחר שיעקב יבוא אליה לא תיקרא עוד שפחתה אלא אשתו. ולכן המשיך הכתוב ואמר: 'וְתִתֵּן לוֹ אֶת בְּלָהָה שְׁפַחְתָּה לְאִשָּׁה' - אישות יש לו בה ובניה בני חורין.

{פרק לפסוקים א-ג}

סיפור לשבת

קול רינה וישועה באוהלי צדיקים

סיפר הגאון ר' ראובן אלבז שליט"א ראש ישיבת 'אור החיים' - בישיבה היה בחור בעל תשובה, שעזב כסף וקריירה לאחר שנפשו חשקה בתורה. קבוצות עניקיות ומפורסמות שיחרו את פניו, אך הוא דחה את כולן ואמר: 'איני יכול, אין זה מתאים לי יותר!', הם הבטיחו לו: 'לא נעסיק אותך בשבת, אם אתה רוצה נקצה חדר מיוחד בשבילך כדי שלא תהיה עם כולם, ותקבל הכול, רק תחזור אלינו!' אבל הבחור וויתר על כל ההצעות המפתות עקב רצונו ללמוד תורה.

באחת ההילולות לזכר ה"אור החיים" הקדוש שנערכו על ידי הישיבה, הוא תרם סכום הגון, וברכנו אותו בזיווג הגון בזכות ה"אור החיים" הקדוש. הבחור התקשה להאמין בקיום ברכתנו, אבל בשעה טובה ומוצלחת הוא נכנס לחופה כבר בסוף אותה השנה. מלבד זאת הוא זכה לקבל פי שנים מהסכום שתרם, ושנה לאחר מכן הוא תרם שוב את אותו הסכום. אלו דברים ברויים כשמש בצהרים - זהו הכוח של תורת ה"אור החיים" הקדוש. זהו כוח הקשר לצדיק קדוש עליון זה. כאשר האדם מתקשר לצדיק הוא זוכה לישועות גדולות. ובפרט כשהוא עוזר לתורה הקדושה שתמשך להתקיים ולתורתו של הצדיק להתפרסם בעולם! כל מי שמתחבר והולך בדרך זו - מרעיפים עליו משמים שפע טובה וברכה.

(משכני אחרים - במדבר)

מסר לחיים מאור החיים

'עצות לנצח את היצר הרע'

וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה, וַיִּפְגַע בְּמַקְוֵם וַיֵּלֶךְ שָׁם כִּי בָא הַשֶּׁמֶשׁ, וַיַּחַק מַאֲבְנֵי הַמַּקְוֵם וַיִּשֶׂם מַרְאֲשֵׁתָיו וַיִּשְׁכַּב בְּמַקְוֵם הַהוּא:

רבינו מפרש בדרך רמז, שהפרשה עוסקת ביציאת הנפש מעולם העליון לעולם הזה, ויחד עימה בא היצר הרע. ומרמזת התורה מה הם העצות לנצח את היצר הרע, והם: א. לימוד התורה. ב. קריאת שמע שעל המיטה. ג. שזיכר לו יום המיתה. וכן צריך לפני הכל 'תפילה' בכל יום כדי להינצל מהיצר הרע.

וכך פירוש הפסוקים: **וַיֵּצֵא יַעֲקֹב** - היא הנפש בצאתה מעולם העליון, ונקראת בשם 'עקב' על שם יצר הרע הכרוך בעקביו. **מַרְאֲשֵׁתָיו** - תיבת 'באר' רומזת על מקום שיוצאות הנשמות ששמו 'באר מים חיים', ותיבת 'שבע' ירמז על השבועה אשר תשבע הנפש בצאתה לעולם הזה, שלא תעבור על דבר תורה. **וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה** - שהולך עימו היצר הרע הנקרא 'חרנה', שגורם לחרון אף בעולם באמצעות החטאים.

והדרכים להינצל מהיצר הרע הם: **וַיִּפְגַע בְּמַקְוֵם** - ודרשו רבותינו (ברכות כו): ש'פגיעה' היא לשון תפילה, שצריך האדם להתפלל לה' שיינצל מיצר הרע. **וַיֵּלֶךְ שָׁם כִּי בָא הַשֶּׁמֶשׁ** - שצריך להתפלל כך עד סוף ימיו כשעיריב שמשו ותצא נשמתו, והוא מה שאמרו חז"ל: (אבות פ"ב מ"ד) 'אל תאמין בעצמך עד יום מותך'. **וַיַּחַק מַאֲבְנֵי הַמַּקְוֵם** - בזה מרמז לו לימוד התורה, שבכוחה יוכל להתגבר על יצרו הרע, כמו שנאמר במסכת ברכות: (ה:) אמר רבי שמעון בן לקיש, לעולם ירגיז אדם [-יעשה מלחמה] ביצר הטוב על יצר הרע, אם נצחו מוטב, ואם לאו יעסוק בתורה, ודכתיב: (תהילים ד ה) 'אמרו בלבבכם', ומה שאמר הכתוב 'אבני המקום' פירוש בניינו של עולם, שהם דברי תורה - כנאמר בזוהר 'אסתכל באורייתא וברא עלמא', וגם שבכוח התורה הוא רוגם וסוקל את היצר הרע. **וַיִּשֶׂם מַרְאֲשֵׁתָיו** - מרמז על שינת האדם, וזה 'כוון על המשך הגמרא בברכות' - שאם לא ניצח את יצרו הרע בכוח התורה יקרא קריאת שמע שעל המיטה, שנאמר: (תהילים שם) 'על משכבכם'. **וַיִּשְׁכַּב בְּמַקְוֵם הַהוּא** - מרמז בזה על סיום הגמרא בברכות, שאם גם לאחר קריאת שמע לא ניצח את יצרו הרע, זיכר לו את יום המיתה, שהוא שיכבה הידועה במקום הידוע שהמת מוטל בקברו. ולאחר כל התנאים הללו מובטח בניצח את היצר הרע.

(פרק כח פסוק יד)

פתגם לחיים

היות שהשבת היא הפקיימת את העולם כל ששת ימים שלאחריה. עליך לדעת שבכוח האדם להועיל לבריאה כולה היות וכל פציאות השבת בעולם היא ע"י הפקיימים אותה, וע"י שמירת השבת נעשה האדם שותף בטעשה בראשית - לקיים את כל ששת הימים שלאחר מכן! {בראשית ב, ג}

העלון מוקדש - להצלחת עם ישראל ולגאולה השלמה, ולרפואת שמעון בן ספיר שרה, ספיר שרה בת גנית, אברהם בן מרים, חנה בת גרציה, מיכאל בן ברוריה שרה, שמעון בן לבנה, שירה בת ספיר שרה, אלישבע בת אביגיל, מרים בת גלדים, דוד בן גרציה, חיים ישראל יעקב בן יפה, ישעיהו בן מרים, יהודה דוד בן עליה, אפרת רחלי בת שרה, אלטע חיה שרה בת רבקה, עוזיאל בן יפה לרפואה זיווג והצלחה. לזיווג הנון ישראל בת גנית יעקב חיים בן יעל, יפית נועה בת יעל, קרן זיווה, אסנת, חני, בנות ציפורה, אריאל בן ציפורה. זרע בר קיימא לעמידת בן אביעד, יוסף חיים בן דורית ואלישבע בת פנינה שרה, ישראל בן יעל. לחזרה בתשובה יוסף בן אודליה. להצלחה בכל וכן לרפואה ליהודה אילה אהרון שמעון ותמר-עובדיה, יוסף נעים וכל בני ביתו, שלמה ותמר והילדים, יעקב חיים בן יעל, דליה אילה בת רות, אליהו בן רונית אפרת. ולהצלחת משפחת אליהו, יעל בת מרגלית וב"ב, הדסה בת פנינה שרה, יעל בת מול, עזרא אריאל בן נחמה, כרמלה בת דורית, אדם בן רונית ושיחזור בשלום, נהוראי לוי בן חנית ושיצא מהשב"י. לע"נ הרב שמעון בן אסתר זצ"ל, חיים יעיש בן עישה, מרים בת מול מסעודה, גרציה בת רחל, סמדר שמחה בת רות, אילנה בת רינה, שמעון בן לאוני, מיה בת שושנה, חיה בת גניה, יחזקאל בן מרים, צבי בן מרים, יוסף בן מסעודה, משה בן עליה, עליה בת מול טוב, אשר מסעוד בן זהה, שמואל בן טוב יוסף, אילן בן לידיה, תמרה בת שולמית, גבריאל בן שמחה למש' בוחוטב.

כל ספרי 'אור החיים' הקדוש' במחירי עלות אור החיים ע"ו והרב' משולב רק 200 ש"ח לפרטים: 0509779090

הקדשה מרכזית נא ללמוד ולהתפלל לע"נ ר' שמעון בן רזלה זצ"ל

נפתח רשת שיעורים ב'אור החיים' בישיבות קטנות בכל הארץ הרוצה לפתוח שיעור בישיבתו יפנה ל: 0533119036 ונשמח לסייע.

קריאת קודש

אליך קורא יקר זכות הרבים תלויה בך דע לך שבכל - 100 ש"ח שאתה תורם אתה יכול לזכות 1000 יהודים שילמדו בזכותך "אור החיים", הביקוש לעלון עצום ואין לנו את היכולת לספק לכולם. קח לך זכות בהפצת תורתו של ה"אור החיים הקדוש".
לפרטים - 0527149157
ניתן להקדיש שמות לע"נ לרפואה והצלחה.

תרצה לפתוח שיעור אור החיים בישיבתך? נשמח לסייע לך: 052-7636252

לכולל 'אור החיים' ליל שישי

דרושים תרומות להחזקת אברכים. עלות החזקת אברך לחודש 200 ש"ח ניתן להעביר שמות לברכה.
לפרטים - 0527149157